

leeftijd: 49
opleiding: bestuurskunde, Leiden,
gepromoveerd in 1997 op 'EU-
onderhandelingen over hervormingen van het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid'
carrière: onder meer beleidsmedewerker en
adviseur van minister Brinkhorst,
landbouwwraad ambassade in Berlijn, directeur
Nederlandse Zuivel Organisatie, sinds maart
2017 voor D66 lid van de Tweede Kamer

Wat heb je als coöperatie aan die laatste liters melk **als je die met verlies moet afzetten?**

‘Wacht niet op politiek, dat is vragen om ellende’

Niet het streven naar een hogere melkproductie of meer efficiëntie is volgens D66-landbouwvoerder Tjeerd de Groot de weg naar de toekomst. ‘Kijk naar het onderscheidend vermogen van de melkveehouderij en pas de productie hierop aan.’

TEKST ALICE BOOIJ

Koeien, grasland, weidevogels en een hoogwaterpeil. ‘Wanneer je via Schiphol ons land binnenkomt, is dat het eerste wat buitenlanders van ons land zien’, signaleert D66-Tweede Kamerlid Tjeerd de Groot. ‘Typisch Nederland. Dat moet de melkvee­sector meer benutten.’ De in Haarlem geboren kleinzoon van een potplantenkweker is vanaf maart landbouwvoerder voor D66. Geen toevallige positie, maar een logisch vervolg van zijn (internationale) loopbaan. ‘Het vermindere­ren van de tegenstelling tussen natuur en landbouw is voor mij een van de drijfveren om in de politiek te gaan’, zegt de sportieve De Groot, die zeilen in Friesland een van zijn grootste hobby’s noemt. Het mede schrijven van de landbouwtekst in het regeerakkoord is zijn eerste wapenfeit.

Wat moeten melkvee­houders onthouden uit het regeerakkoord?

‘In ieder geval blij zijn met de erkenning die de sector krijgt. Daarbij staan er een aantal langetermijnopgaven genoemd, zoals de broeikasgassen en het kringloopdenken. Er is vanuit het nieuwe kabinet een hand uitgestoken om de sector te ondersteunen daarmee aan de slag te gaan.’

Wat bedoelt u precies met kringloop­landbouw in het regeerakkoord?

‘De kringlopen van de systemen op het melkveebedrijf. Denk aan koe en voer, aan feed en food. Zijn bijvoorbeeld graanproducten te vervangen door reststromen? Dat zijn systemen waarmee ook de footprint van de sector verbetert. Slimmer voeren, maar ook de kwaliteit van de mest verbeteren. Denk aan

het rijpen van mest, zodat het meer gezondheid aan de bodem meegeeft en de bodem niet verstoord hoeft te worden met kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen.’

U heeft ook aangegeven dat er minder mais mag komen in Nederland.

‘Ik heb met die uitspraak een steentje in de vijver gegooid en geprobeerd melkveehouders anders te laten denken. Mais is wellicht goed voor het voeren van de koeien, maar wat draagt het bij aan de biodiversiteit in Nederland? Wat hebben vliegjes en vogels aan mais? Ik zie meer in het herstellen van de kringlopen: slimmer voeren, betere mest en een gezondere bodem.’

Wat heeft u van de NZO meegenomen naar de politiek?

‘Wereldwijd is Nederland uniek met de verduurzaming van de zuivelketen, een ketensamenwerking waar iedereen aan meedoet. De uitdaging is wel om onderwerpen als duurzaamheid en klimaat zelf als sector te blijven oppakken. Wacht niet op de politiek, dat is vragen om ellende. Het is jammer dat we dat met de fosfaatwetgeving niet hebben kunnen voorkomen.’

U zat daar als NZO-directeur dichtbij. Hoe kon het toch zover komen?

‘We waren te optimistisch over de mogelijkheden om het NZO/LTO-sectorplan 2013 (‘Grondgebonden melkveehouderij’, red.) te vertalen naar de consequenties voor de melkveehouderij. De gedachte was 20 procent meer melk met 10 procent milieuwinst. Er was niet gerekend op zoveel enthousiasme om meer te melken.’

Dat was een enorme inschattingsfout.

‘Maar dat kun je niemand kwalijk nemen. We moeten er wel een les uit trekken hoe de sector het de volgende keer beter kan doen. Denk aan het onderwerp klimaat dat eraan komt. Kom als sector met een plan dat gedragen, haalbaar en realistisch is. Ga als sector zelf uitdagingen oplossen.’

Waar liggen de kansen voor de melkveehouderij?

‘De voorsprong die Nederland in duurzaamheid heeft, verder uitbouwen. We zijn daarin uniek. We moeten ons echt onderscheiden en dat kan niet alleen met het inzetten van een mooie strategie. Daar moeten we ook de melkhoeveelheid op aanpassen.’

Betekent dat nog minder koeien?

‘Dat is aan de melkveehouder zelf. Of eigenlijk is dat iets voor de coöperaties, zij moeten tenslotte de aangeleverde melk tot meerwaarde brengen. Maar ze moeten voorkomen dat ze met een overvloed aan melk hun eigen grootste concurrent worden. Ik denk zelf niet dat het opschroeven van de melkproductie een oplossing is, dat levert ook weer kosten op voor voer en medicijnen. Ik denk meer aan “relaxter” boeren. Het verdienmodel in Nederland is gebaseerd op weidegang, gezinsbedrijven, oude graslanden en hoge waterstanden. Dat heb ik niet bedacht, maar dat is het verdienmodel van FrieslandCampina en Cono, van de boeren zelf dus. Dit plaatje is uniek en iets om zuinig op te zijn.’

Past het kengetal efficiëntie per kilo fosfaat ook in uw visie?

‘Ik vraag me echt af of dat bijdraagt aan het verdienmodel in Nederland. Het is de vraag of die strategie ons onderscheidend vermogen ondersteunt. Denk meer in de lijn van: wat hebben we nodig in de markt ons te onderscheiden? Hoeveel melk hoort daarbij? Welke duurzaamheidsprint hoort daarbij? Zo werkt dat in elke onderneming. Wat heb je als coöperatie aan die laatste liters melk als je die melk met verlies moet afzetten?’ |